

Съфинансирано от
Европейския съюз

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“ – Управляващ орган на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. (ПОС 2021-2027 г.)

Справка за получените писмени възражения и предложения на заинтересованите лица по процедура чрез подбор BG16FFPR002-3.019 „Изпълнение на мерки 26, 29, 33 и 60 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“ и степента им на отразяване от управляващия орган на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

№	Данни на подателя Име/Наименование	Дата на получаване	Предложение/Възражение	Мотиви на УО на ПОС 2021-2027
1.	Георги Петров esoprojects2020@gmail.com	18.05.2026 г.	Коментари по Условието за кандидатстване по процедура № BG16FFPR002-3.019 „Изпълнение на мерки 26, 29, 33 и 60 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000“. 1. По Раздел 9 относно максималния размер на БФП за отделен проект. В Раздел 9 е посочено, че „Максималният размер на БФП за отделен проект, съобразно заложените хектари, не трябва да надвишава стойностите на годишните разходи за хектар, определени въз основа на Приложение № 1 „Детайлно описание на мерки 26, 29, 33 и 60 от НРПД“. Предлага се текстът да бъде прецизиран и разяснен, като се посочи ясно по какъв начин се прилагат стойностите на годишните разходи за хектар при	1. Предложението по раздел 9 от Условието за кандидатстване се приема по принцип. Посочените в Приложение № 1 към проекта на условия за кандидатстване стойности на разходи на хектар са заложиени в НРПД. Тези стойности са посочени в Приложение № 3 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 в България (НРПД), публикувана на https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/CmsDocument/3115, и са използвани за достигане на необходимия общ ресурс по всяка мярка от НРПД. Единичните стойности на разходите за хектар на годишна/тригодишна база за съответните мерки от НРПД са били обект на преценка от научния и експертен екип, участвал в разработването на

		формирание на бюджета на проектите предложения. Съгласно НРПД общият бюджет за всяка мярка е определен за 7-годишен период, докато реалният оставащ период за изпълнение е приблизително 3 години. Освен това от създаването на НРПД през 2021 г. до момента разходите за изпълнение на дейности са се увеличили съществено. За изготвянето на качествени и реалистични проектни предложения е необходимо указанията да бъдат точни, недвусмислени и конкретни.	документа, отчитайки редица фактори, вкл. предоставения финансов ресурс през програмен период 2014-2020 г. за изпълнение на сходни мерки. Същите представляват ориентировъчни стойности на годишни/тригодишни разходи на хектар по съответната мярка от НРПД и не следва да бъдат съобразявани при подготовката на проектите предложения, поради обстоятелството, че усилията на терен и обема работа не са еднакви през всяка отделна година от изпълнението на проектите. При разработването на проектите предложения, кандидатите следва да спазят ограниченията по отношение на максималния размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) и на стойностите на отделни категории разходи, описани в проекта на условия за кандидатстване. В този смисъл, обект на оценка ще бъдат ограниченията до максималния размер на БФП за съответната мярка, а не стойностите на годишните/тригодишните разходи на хектар, които са посочени единствено за целите на онагледяване достигането до общия ресурс за мерките от НРПД. Проектът на условия за кандидатстване по процедурата и Приложение № 1 към него ще бъдат редактирани в този смисъл.
		2. По Приложение № 1 – мярка 33, дейности по „Подсилване“ на популацията на видове висши растения От Приложение № 1 не става ясно дали ограничението на база годишен разход за хектар е приложимо и към дейности, които по своя характер не са класически площни дейности, а включват специфични дейности като събиране на семена, размножаване/отглеждане при контролирани условия, адаптиране и въвеждане на растения в находища.	2. Предложението по Приложение № 1 по отношение на мярка 33, дейности по „Подсилване“ на популацията на видове висши растения, се приема по принцип. Мотиви по направеното предложение са представени в т. 1 по-горе в текста. Обръщаме внимание, че предвидените в проекта на условия за кандидатстване ограничения на стойността на определени категории разходи не могат да бъдат използвани за тяхното остойностяване. Същите представляват максимални стойности на отделни категории разходи, които кандидатите следва да съобразят, което не ги освобождава от задължението им да извършат анализ на остойностяването на проектите дейности.

		Предлага се да се уточни дали при формирането на бюджета за дейностите по „Подсилване“ на популацията на видове висши растения следва да се спазват същите бюджетни ограничения за годишни разходи на хектар. Необходима е яснота, за да не се допусне различно тълкуване при оценката на бюджетите, особено предвид специфичния характер на дейностите, които не могат да бъдат приравнени изцяло на площни дейности по премахване на растителност. 3. По Раздел 13.1 относно дейностите за подготовка на проектното предложение. В Раздел 13.1 е предвидено, че при подготовката на проектното предложение следва да бъде изготвено становище от експерт/и със специалност фитоценология, ботаника, биология или еквивалентна специалност, в резултат от проверка на място за наличието на инвазивния вид/конкурентната и/или нетипична растителност в целевите площи/имоти. Предлага се изискването за задължително изготвяне на становище в резултат от проверка на място да отпадне или да бъде ограничено само до случаите, в които липсват достатъчно налични официални данни. Провеждането на теренни проучвания е	3. Предложението по Раздел 13.1 относно дейностите за подготовка на проектното предложение се приема частично. Ще бъде извършена редакция в раздел 13.1 от проекта на условия за кандидатстване. С нея ще отпадне изискването за представяне на становище от експерт/и със специалност фитоценология, ботаника, биология или еквивалентна специалност. С редакция на т. 13.1 ще се предвиди възможност за финансиране на подготвителни дейности по изготвяне на план за премахване на ИЧВ/конкурентна/нетипична растителност, който да включва идентификация на ИЧВ/конкурентна/нетипична растителност, определяне на конкретни имоти и/или локации, където ще се интервенира; определяне на технологията за премахване на ИЧВ/конкурентна/нетипична растителност и контролиране на популациите им в рамките на съответното местообитание и др. Планът следва да бъде изготвен от експерт/и със специалност фитоценология, ботаника, биология или еквивалентна специалност.
--	--	---	--

		скъп процес. В редица случаи МОСВ вече е възлагало и финансирало теренни проучвания и събиране на данни за целевите местообитания и видове. С оглед избягване на риск от двойно финансиране за едни и същи дейности следва да се даде възможност проектните предложения да се изготвят въз основа на налични официални данни, когато те са достатъчни. 4. По Техническа и финансова оценка – критерий 4 „Капацитет на кандидата“ В критерий 4 „Капацитет на кандидата“ е посочен текстът: „Кандидатът има опит при реализацията на дейности от подобен характер в областта на ботаниката или фитоценологията, но същият не е по предишни проекти“. Не става ясно какво следва да се разбира под „не е по предишни проекти“ – дали се има предвид опит, придобит извън проектно финансиране, опит по текущи/незавършени проекти, или друг вид професионален опит. Необходимо е уточнение, за да се гарантира еднакво тълкуване от кандидатите и оценителната комисия. Предлага се текстът да бъде прецизиран. 5. По Раздел 24 относно списъка на документите, които се подават на етап кандидатстване.	Обръщаме внимание, че с редакция на раздел 24 от проекта на условия за кандидатстване планът ще бъде включен като изискуем документ на етапа на кандидатстване. 4. Предложението по отношение на критерий 4 „Капацитет на кандидата“ от етап „Техническа и финансова оценка“ се приема частично. В пояснителния текст (колоната в дясно) към критерия е посочено че 10 т. се присъждат на кандидат, който има опит като възложител или изпълнител на дейности от подобен характер, но не и като бенефициент на такива. В този смисъл, 10 т. ще бъдат присъдени, когато кандидатът има опит като възложител или изпълнител на дейности от подобен характер, <u>но няма опит в качеството си на бенефициент с одобрен проект.</u> 5. Предложението по отношение на Раздел 24, в частта относно представяне на влязъл в сила краен административен акт на компетентния орган по реда на
--	--	--	---

		В Раздел 24 е предвидено представяне на влязъл в сила краен административен акт на компетентния орган по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Предлага се изискването за представяне на този документ на етап кандидатстване да отпадне, като проверката/съгласуването се извършва служебно или на по-късен етап, когато е приложимо. Управляващият орган на ПОС е в структурата на МОСВ, а компетентният орган по издаване на съответния административен акт също е част от системата на МОСВ. Поради това е целесъобразно издаването на административен акт да бъде със съдействието на УО, вместо да се създава допълнителна административна тежест за кандидатите още на етап кандидатстване. В заключение, така предложеният подход при разписване на Условието за кандидатстване по процедурите в рамките на Приоритет 3 „Биологично разнообразие“ създава риск от ненужно усложняване на процеса по кандидатстване и последващо изпълнение на проектите. Натрупването на предварителни изисквания, документи, съгласувания и неясно формулирани бюджетни ограничения може да има	глава шеста от Закона за опазване на околната среда и по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, не се приема. При подготовка на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. спазва приложимата национална нормативна уредба, съгласно която планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитените зони и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона. За плановете, програмите и инвестиционните предложения, попадащи в обхвата на Закона за опазване на околната среда, оценката за съвместимостта се извършва чрез процедурата по екологична оценка, съответно чрез процедурата по оценка на въздействието върху околната среда по реда на Закона за опазване на околната среда и подзаконовите нормативни актове към него. През програмен период 2014-2020 г. бе допусната възможност оценката за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона да се извърши по време на изпълнението на проектите, респективно крайният административен акт на компетентния орган да се представи на етапа на изпълнение на проекта. В огромна част от случаите, бенефициентите със сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ не успяха да проведат тези процедури успешно в определените за това срокове, а в други случаи - не получиха положителен краен административен акт по реда на чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие,
--	--	--	---

		демотивиращ ефект върху потенциалните кандидати и да ограничи участието на организации, които реално разполагат с експертен и теренен капацитет за изпълнение на мерките. Следва да се има предвид, че целта на процедурите не е единствено формално обявяване на възможност за финансиране, а реално изпълнение на мерките, заложи в Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000, и постигане на измерими природозащитни резултати. Когато условията са прекомерно усложнени, неясни или административно тежки, се създава риск част от предвидения финансов ресурс да остане неусвоен не поради липса на нужда от мерките, а поради невъзможност те да бъдат планирани, бюджетирани и изпълнени при практически приложими условия. В този смисъл е необходимо Условията за кандидатстване да бъдат прецизирани така, че да осигуряват законосъобразност, контрол и защита на обществен интерес, но без да създават непропорционална административна тежест и неясноти за кандидатите. В противен случай се създава впечатление, че вместо да се улесни реалното изпълнение на природозащитните цели, предвидени от самите компетентни органи, се формират предпоставки за	което възпрепятства навременното и успешно изпълнение на дейностите. В този смисъл, за да гарантира доброто финансово управление, през настоящия програмен период, Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. изисква още на етап кандидатстване да е наличен влязъл в сила краен административен акт на компетентния орган по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Обръщаме внимание, че съгласно предвиденото в раздел 24 от проекта на условия за кандидатстване, кандидатите прилагат само документи, които не са общодостъпни и публикувани на официалната страница на органа, компетентен за издаването им или на други общодостъпни места. В случай че документите са публично достъпни, те не се представят, а се посочат активни електронни адреси, на които те са публикувани. Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. не разполага със законова възможност да оказва съдействие на компетентните органи по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие и глава шеста от Закона за опазване на околната среда при изпълнението на правомощията им по издаване на административни актове. Процедурните стъпки, сроковете и редът за издаване на горепосочените административни актове се уредени в нормативната уредба. Задълженията на възложителите на планове, програми, проекти и инвестиционни намерения и на компетентните органи са ясно регламентирани в Закона за биологичното разнообразие, Закона за опазване на околната среда и подзаконовите нормативни актове към тях, като Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. няма вменени правомощия по оказване на съдействие в тези административни производства.
--	--	--	--

			ограничено кандидатстване, забавяне на изпълнението и евентуално неусвояване на средства по Приоритет 3, които впоследствие биха могли да бъдат пренасочени към други приоритети. Това би било в противоречие както с целите на Програма „Околна среда“ 2021–2027 г., така и с необходимостта от навременни и ефективни действия за подобряване на състоянието на видовете и природните местообитания от Натура 2000. С уважение, Георги Петров Фитоценолог	
2.	Й. Съливан bgcivicoversight@gmail.com	18.05.2026 г.	Уважаеми дами и господа, моля намерете наши коментари и предложения относно проекта на документация по процедура № BG16FFPR002-3.019 „Изпълнение на мерки 26, 29, 33 и 60 от НРПД за Натура 2000", както следва: 1. Бюджет и срок — вътрешна несъгласуваност Приложение № 1: М 26 — 140 €/ха × 3 000 ха, таван 2 940 000 €; М 29 — 287 €/ха × 60 ха, таван 120 540 €; М 33 — 200 €/ха × 5 540 ха, таван 7 756 000 €; М 60 — 864 €/ха × 1 200 ха, таван 1 036 800 €. Максимален срок — 36 месеца. При стриктно прилагане на годишния стандарт, в 36-месечен срок по мерки 26, 29 и 33 могат да бъдат усвоени около 43 % от тавана (разчетен за 7 г.). По мярка 60 положението е обратно — таванът	1. Предложението по т. 1 се приема по принцип. Посочените в Приложение № 1 към проекта на условия за кандидатстване стойности на разходи на хектар са заложили в НРПД. Тези стойности са посочени в Приложение № 3 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 в България (НРПД), публикувана на https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/CmsDocument/3115, и са използвани за достигане на необходимия общ ресурс по всяка мярка от НРПД. Единичните стойности на разходите за хектар на годишна/тригодишна база за съответните мерки от НРПД са били обект на преценка от научния и експертен екип, участвал в разработването на документа, отчитайки редица фактори, вкл. предоставения

			съответства на 1 г.; пълният обхват за 36 м. изисква около 3 110 400 €, тоест мярката е структурно недофинансирана трикратно. Освен това не е уточнено дали 200 €/ха е фиксирана ставка по чл. 53 от Регламент (ЕС) 2021/1060 или индикативна стойност — неяснота, която създава риск за неравно третиране. Предлагаме: таваните по мерки 26, 29 и 33 да се коригират до съответствие с 36-месечен срок (намаление с фактор $\approx 0,43$), или срокът да се удължи до 60–84 м. (в съответствие с практиката по LIFE проектите). Таванът на мярка 60 да се коригира до около 3 110 400 €, или площта да се намали пропорционално. УО да публикува писмена интерпретация на статута на годишния разход.	финансов ресурс през програмен период 2014-2020 г. за изпълнение на сходни мерки. Същите представляват ориентировъчни стойности на годишни/тригодишни разходи на хектар по съответната мярка от НРПД и не следва да бъдат съобразявани при подготовката на проектните предложения, поради обстоятелството, че усилията на терен и обема работа не са еднакви през всяка отделна година от изпълнението на проектите. При разработването на проектните предложения, кандидатите следва да спазят ограниченията по отношение на максималния размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) и на стойностите на отделни категории разходи, описани в проекта на условия за кандидатстване. В този смисъл, обект на оценка ще бъдат ограниченията до максималния размер на БФП за съответната мярка, а не стойностите на годишните/тригодишните разходи на хектар, които са посочени единствено за целите на онагледяване достигането до общия ресурс за мерките от НРПД. Проектът на условия за кандидатстване по процедурата и Приложение № 1 към него ще бъдат редактирани в този смисъл. Посочените в Приложение № 1 към проекта на условия за кандидатстване стойности на разходи на хектар не представляват единна ставка по смисъла на чл. 53, пар. 1, буква „г“ от Регламент (ЕС) 2021/1060. Предвидените в проекта на условия за кандидатстване ограничения на определени категории разходи не могат да бъдат използвани за тяхното остойностяване. Същите представляват максимални стойности на отделни категории разходи, които кандидатите следва да съобразят, което не ги освобождава от задължението им да извършат анализ на остойностяването на проектните дейности. С цел допълнителна яснота, бихме искали да уточним, че по отношение на мярка 60 от НРПД, в Приложение № 1 към проекта на условия за кандидатстване е допусната техническа грешка, тъй като посочените в приложението 864 €/ха не
--	--	--	--	--

			2. Асиметрия в методиката за техническа и финансова оценка ТФО разпределя 100 точки между пет критерия: обхват (36 т.), описание на дейности (20 т.), методика на работа (24 т.), капацитет (15 т.), финансова оценка (5 т.). Най-тежко претегленият критерий — обхватът — се точкува пропорционално на броя обхванати обекти. По мярка 33: 2,25 т. за всеки от 16-те обекта; кандидат с пълен национален обхват получава 36 т., с половин — 18 т. Тази разлика на практика е непреодолима от другите критерии. Същевременно т. 13.2.1.6 от Условията допуска частично териториално покритие, ако е „детайлно обосновано“. Методиката на ТФО обаче санкционира частичното покритие независимо от обосноваността — вътрешно противоречие. „Детайлно обосновано“ не е дефинирано, оценката му остава дискреционна — в нарушение на изискването по чл. 73, ал. 1 от Регламент (ЕС) 2021/1060 критериите за	представляват стойност на годишните разходи на хектар, а обща стойност на разходите на хектар по мярката. Съгласно НРПД, тази обща стойност е определена за период от 3 години, поради което се явява и обща стойност на хектар за целия период на изпълнение на проекта (36 месеца). Тъй като мярка 60 от НРПД е еднократна, а не периодична (видно от Приложение № 3 към НРПД), общата стойност на мярката е определена като стойността от 864 €/ха е умножена по целевия брой хектари (1200). 2. Предложението по точка 2 се приема частично. Целта на заложените в НРПД мерки е те да бъдат изпълнени във всички посочени целеви защитени зони, за да се гарантира подобрение на даденото целево местообитание на съответното биографско ниво, за което се извършва оценка и докладване към ЕК, съгласно чл. 17 на Директивата за хабитатите, и на база на което са заложили индикаторите на ПОС 2021-2027 г. В предходни процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. е предвиждал възможността за изпълнение на дейности на територията на само една защитена зона (или няколко такива) от всички допустими зони по дадена мярка от НРПД, предвид възможността за преобладаване на процедурите и постигане на подобрение, чрез кумулативния ефект от изпълнението на няколко отделни проекта, чрез които да се „покрият“ всички целеви защитени зони на дадена мярка. Предвид краткото оставащо време до края на програмен период 2021-2027 г., повторно обявяване на процедурата не е целесъобразно. В проекта на условия за кандидатстване е въведен критерий 1 от етап „Техническа и финансова оценка“ (ТФО), чрез който се насърчават проекти с по-голям обхват, с цел гарантиране постигането на ефекта от планираните мерки, респективно целите на НРПД и индикаторите на програмата.
--	--	--	--	---

		подбор да бъдат прозрачни и недискриминационни. Самата същина на работата — методиката за премахване на ИЧВ — се оценява само с 24 т., при това по формални признаци („описани“, „съобразени“, „посочени“). Качеството, новаторството и научната обоснованост на методите не се оценяват. Липсва и изискване за план за устойчивост на резултатите — за разлика от LIFE стандарта (After-LIFE Conservation Plan, минимум 5 г.) и от изискването за дълготрайност на операциите по чл. 65 от Регламент (ЕС) 2021/1060. Предлагаме: тежестта на Критерий 1 да се намали до 18–20 т., а на Критерий 3 — да се повиши до 30–35 т. с качествени подусловия (научна обоснованост, доказана ефективност, мониторинг, план за устойчивост). УО да публикува обективни критерии за „детайлно обосновано“ частично покритие.	Във връзка с вашата констатация за наличие на вътрешно противоречие между критерий № 1 от етап ТФО и предвидената в т. 13.2.1.6 от проекта на условия за кандидатстване възможност в проектното предложение да не се включват на една или повече защитени зони за целевото местообитание, при представяне на детайлна обосновка, считаме че е налице смесване на две основни понятия – целеви обекти по мярката (природни местообитания и видове) и целеви защитени зони. Максималният брой точки (36 т.) се присъжда при включване на всички целеви обекти (типове природни местообитания и видове) по дадената мярка от НРПД. Например, ако дадено проектно предложение предвижда изпълнение на мярка 26, при включване на местообитания 4030, 4070, 4090, 40A0, 40B0, 5130, 5210, същото следва да получи 36 т. по критерий 1 от етап ТФО. За тези местообитания кандидатът е длъжен да обхване в проектното си предложение всички целеви защитени зони - BG0001007, BG0001028, BG0001040, BG0000119, BG0000139, BG0000149, BG0000151, BG0000298, BG0000420, BG0001012, BG0001375, BG0000322, BG0001012, BG0001030, BG0000164, BG0000165, BG0001031, BG0001032, BG0001040, BG0001386, BG0000220, BG0000294, BG0001028, BG0001031, BG0001032, BG0001033, BG0001039, BG0001389. На основание 13.2.1.6 от проекта на условия за кандидатстване, се допуска изключване на една или няколко от тези зони, при представяне на детайлна обосновка. С цел яснота, проектът на условия за кандидатстване ще бъде допълнен със следния текст: Обосновката ще отговаря на изискванията на условията за кандидатстване, когато невключването на дадена защитена зона е свързано с отпаднала необходимост, например поради вече изпълнени дейности, налична по-нова научна информация или обстоятелства, довели до подобряване на състоянието на целевото природно
--	--	---	--

				местообитание/вид в нея. Невъзможността на кандидата да се снабди с някой от изискуемите документи за целевата зона не се счита за обосновка по смисъла на условията на кандидатстване. Например, ако кандидатът е включил едно или повече природни местообитания, му се присъждат съответните точки по посочения коефициент в критерий 1 от етап ТФО, но той е длъжен да включи всички целеви защитени зони за това местообитание/ за тези местообитания. В случай че кандидатът не е включил всички целеви защитени зони за местообитанието/местообитанията, за което/които кандидатства, и не е представил обосновка или същата не отговаря на горепосочените изисквания, проектното предложение не следва да се предлага за финансиране, съгласно критерий 1 от етап „Административно съответствие и допустимост“. Не приемаме твърдението, че критериите за оценка не гарантират качество на одобряваните за финансиране проектни предложения. Критерий 2, 3 и 4 от етап ТФО, в своята съвкупност, са посветени на оценката на основните параметри на проектното предложение (описанието на дейностите, етапите на изпълнение, необходими финансови ресурси, спецификите на природните местообитания и т.н.). В този смисъл, приложимите за процедурата критерии имат за цел финансиране на проекти, за които е демонстрирано познаване на целевите местообитания и видове, прилагане на подходящи методи и познаване на спецификите на територията. В тази връзка, ще се извърши и редакция на проекта на условия на кандидатстване, с която ще се поясни, че при получаване на 0 точки по критерии № 2 и/или 3 и/или 4 от етап ТФО проектното предложение ще бъде отхвърлено. В допълнение, проектът на условия за кандидатстваща ще се допълни, като се предвиди, че кандидатите представят като изискуем документ план за премахване на ИЧВ/конкурентна/нетипична растителност,
--	--	--	--	--

				изготвен от експерт/и със специалност фитоценология, ботаника, биология или еквивалентна специалност, както и декларация, с цел извършване на оценка по критерий № 4 от етап „Административно съответствие и допустимост“. По този начин се демонстрира познаване на спецификите на дейността по премахване на ИЧВ/конкурентна/нетипична растителност. Изискването на представяне на краен административен акт на компетентният орган по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие предоставя гаранции за съответствие на проекта с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона. По отношение на изискването за осигуряване на устойчивост на проектите, в разпоредбата на чл. 63 от проекта на условия за изпълнение е предвидено следното задължение за бенефициентите: „чл. 63. (1) Бенефициентът се задължава да спазва чл. 65 от Регламент (ЕС) № 2021/1060 и да възстанови средствата от ПОС 2021-2027 г., ако в срок до 5 години от окончателното плащане или в рамките на периода от време, определен съобразно приложимите правила за държавни помощи, възникне някое от следните обстоятелства: 1. прекратяване или преместване на производствена дейност извън региона от ниво 2 по NUTS, в който се е получавала подкрепата; 2. промяна на собствеността на инфраструктура, което носи неправомерно предимство на търговско дружество или публичен субект; 3. значителна промяна, която засяга естеството, целите или условията за изпълнение на операцията и която би довела до подкопаване на първоначалните ѝ цели. (2) Неправомерно платените суми по ал. 1 се възстановяват от бенефициента пропорционално на периода, за който изискванията не са били изпълнени.“
--	--	--	--	---

			3. Полева проверка по АСД Критерий 4 и институционално знание АСД Критерий 4 — установяване на терен — се оценява от един експерт-фитоценолог или ботаник; заключението му определя дали проектът се допуска до оценка по същество. Не е уточнен допустим период за проверка (вегетационен сезон на целевите ИЧВ), нито количествен толеранс при геореференцията. Не е предвидено и задължително становище на компетентния регионален орган (РИОСВ, дирекция на национален парк), нито справка с базите данни на ИАОС. Това е загуба на институционалното знание на държавните органи, които ежегодно мониторира зоните. Предлагаме: полевата проверка да се допълни със задължително становище на компетентния регионален орган и със справка от ИАОС. При несъвпадение между трите източника заключението да се взема колективно. Когато кандидат е самият РИОСВ или дирекция на национален парк — становището да се иска от съседен или независим орган. Да се определят период за проверката и толеранс при геореференцията. 4. Липса на изискване за писмено съгласие	3. Предложението по точка 3 относно Критерий 4 от оценка за административно съответствие и допустимост (АСД) се приема по принцип. Задължителен изискуем документ по процедурата е влязъл в сила краен административен акт на компетентния орган по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Този акт гарантира съответствието на проекта с предмета и целите на опазване на съответните защитени зони от мрежата Натура 2000, в които ще се интервенира. По този начин се осигурява изпълнение на изискванията, произтичащи от нормативната уредба. Целта на теренната проверка по критерий 4 от етап АСД е да установи дали декларираните от кандидата обстоятелства (наличие на инвазивна/конкурентната и/или нетипична растителност или необходимост от подсилване на популацията на определени растителни видове) са относими към включените в проектното предложение територии (имоти). По този начин се гарантира, че описаните в проектното предложение заплахи не са вече адресирани (например в рамките на друг проект) и не е отпаднала необходимост от предвидените в проекта интервенции. 4. Предложението по точка 4 не се приема.
--	--	--	--	---

		от собствениците на земите. Списъкът на документите по т. 24 не съдържа изискване за писмено съгласие от собствениците на засегнатите земи. Дейностите по мерки 26, 29, 33 и 60 (изсичане на дървесна растителност, селективни хербициди, прочистване на влажни зони) представляват активна намеса в чуждо имущество — без писмено съгласие няма правно основание за тях (Закона за собствеността и чл. 17 от Конституцията). Оценката по чл. 31 ЗБР не урежда имуществените отношения; декларацията по Приложение № 10 покрива само концесии и наеми. LIFE12 BIO/IT/000213 „LIFE Alta Murgia“ документираща мащаба на дейността: получаването на разрешения от собственици е било самостоятелна проектна дейност (Действие А2), планирана за 6 месеца, а реално отнела 5 години. Събрани са 376 въпросника и над 400 разрешения, чрез подход „врата на врата“ поради фрагментиран кадастър и неактуализирани наследствени данни. Бенефициент по сегашната процедура, подписал договор за БФП без осигурени съгласия, се поставя в правна несигурност. Предлагаме: добавяне на изискване в т. 24 за писмено съгласие от собствениците (нотариално за частни, решение на компетентен орган за държавни и	В раздел 24 от проекта на условия за кандидатстване не е включено изискване за представяне на съгласия на собственици, на територията на чиито имоти се предвижда изпълнение на дейности по съответния проект. Това обстоятелство не освобождава бенефициентите от задължението им да уредят взаимоотношенията си със собствениците на такива имоти. Изискуем документ по процедурата е влязъл в сила краен административен акт на компетентния орган по реда на чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Съгласно чл. 7, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, оценка за съвместимостта се извършва въз основа на уведомление до компетентния орган от страна на възложителя на планове, програми, проекти или инвестиционни предложения. Приложение № 2 към чл. 10, ал. 1 определя съдържанието на уведомлението и предвижда, че същото следва да съдържа информация за възложителя, <u>който следва да е орган или оправомощено по закон трето лице</u>. В тази връзка, с цел намаляване на административната тежест за потенциалните бенефициенти, Управляващият орган не е предвидил задължение тези документи да бъдат представени на етапа на кандидатстване. Разходите на бенефициентите за уреждане на взаимоотношенията между бенефициента и трети лица – собственици на имоти, върху които ще се изпълняват дейности по съответния проект, са допустими за финансиране по дейност 13.1 към раздел 13 от проекта на условия за кандидатстване.
--	--	---	--

		общински). Допустимо поетапно представяне — 30 % на етап кандидатстване, останалите до първото междинно отчитане. Разходите по получаване на съгласия да бъдат включени като допустими. 5. Координация с предходни ЕС-финансирани проекти. Случай BG0001493 Проверката за двойно финансиране (т. 6 от приложение към Условието) се прави на ниво кандидат и не покрива случаите, в които същата защитена зона вече е била обект на ЕС-финансиран проект от друг бенефициент с действащ план за устойчивост. Зона BG0001493 „Централен Балкан-буфер“ е целева по мярка 33 за вид Пърчовка. Същата зона е била обект на LIFE16 NAT/BG/000856 (02.10.2017 – 03.10.2022 г., бюджет 850 611 €) с премахване на същите ИЧВ (Robinia, Amorpha, Ailanthus, Gleditsia) на 5,9 ха и подобро състояние на 56,89 ха тревни местообитания. След проекта са в активно действие няколко механизма за устойчивост: приета Програма за опазване на местообитания 6510 и 6210 за периода 2023–2028 г.; 6-годишни споразумения с местните заинтересовани страни; включване на природозащитните мерки в типовия договор за наем на общинските земи на Община Карлово; изменени	5. Предложението по точка 5 не се приема. В т. 9 от Приложение № 5 към проекта на условия за кандидатстване („Обща декларация“), кандидатът посочва инвестициите в сходни с допустимите по процедурата дейности, които изпълнява или е изпълнил със средства от външни за него източници за период от 10 години преди датата на кандидатстване. Предмет на деклариране е също и обстоятелството, че исканата безвъзмездна финансова помощ по подаденото проектно предложение за финансиране от Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. по процедурата не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от Европейските фондове при споделено управление или чрез други фондове и инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента. Следва да се има предвид, че проверка за двойно финансиране по критерий 6 от етап „Административно съответствие и допустимост“ позволява изискване на писмени становища от компетентните ведомства, предоставящи финансиране за подобни дейности. По отношение на дадения пример, обръщаме внимание, че мярка 33 от НРПД следва да се прилага на площ от 5 540 хектара, като фактът, че по програма LIFE са изпълнени дейности на площ от 56,89 хектара не означава, че с проекта са покрити всички площи, в които е необходима интервенция. В рамките на подготовката на проекта, всеки кандидат следва да е проучил целевата
--	--	---	---

		заповеди за обявяване, позволяващи селективна употреба на хербициди. Това са правни резултати, одобрени от ЕК с приключването на проекта. Сегашната процедура няма механизъм да отчете тези съществуващи задължения. Нови некоординирани интервенции могат да поставят бенефициента на LIFE проекта и Община Карлово в правна несигурност, без отчитане на постигнатите със средства от ЕС резултати и на изискването по чл. 65 от Регламент (ЕС) 2021/1060 относно дълготрайност на операциите. Предлагаме: в т. 24 да се добави задължителен анализ на предходни ЕС-финансирани проекти в избраните зони през последните 10 г. (списък, обхват, резултати, статус на устойчивост). Декларацията по Приложение № 10 да се разшири с географски аспект. УО да изготви и предостави на кандидатите систематичен преглед на предходни релевантни проекти. 6. Системен контекст: констатации в Доклад НРПД 2025 Докладът за изпълнение на НРПД за 2025 г. (утвърден 26.01.2026 г.) документира поредица системни неуспехи. По мерки 28 и 61 две поредни процедури (BG16FFPR002-3.002 от 2023 г. и BG16FFPR002-3.015 от 2024 г.) са	територия, върху която ще интервенира, като при необходимост следва да осъществи контакт с собственици/ползватели/компетентни органи и да установи актуалното състояние. Именно поради това на кандидатите е предоставен срок от три месеца за подготовка на проектните предложения, като включително в бюджета за тази подготвителна дейност са предвидени и средства за теренни посещения. 6. Предложението по точка 6 не се приема. Управляващия орган на програма „Околна среда“ 2021-2027 г. финансира мерки, включени в НРПД. За всяка мярка в НРПД са определени индикатори и количественото им измерение, вкл. и прогнозни разходи на хектар, прогнозни разходи в евро (на годишна основа) и разходи за целия програмен период в евро. Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. се съобразява
--	--	--	--

		„приключили без одобрени проектни предложения". По мярка 18 процедура BG14MFPR001-1.007 от 15.01.2025 г. — „без нито едно подадено проектно предложение". По мярка 36 УО изрично констатира „сериозен риск... в неспазване на принципа на добро финансово управление" по пилотна процедура BG16M1OP002-3.022 (бенефициент РИОСВ-Варна), след което е спрял обявяването и обследва алтернативи. Същият подход — внимателен предварителен анализ — следва да се приложи и към сегашната процедура. Към 31.12.2025 г. договори са 19,60 %, реално разплатени са 9,95 % от индикативния бюджет на НРПД. Изпълнението по основния индикатор за резултат И.Р.1 е „0" ха. В заключителния раздел на Доклада е признато, че процедури са преобявявани „поради необходимост от цялостно изпълнение на дейности, целеви обекти и защитени зони от дадена мярка от НРПД" — точно подходът на т. 13.2.1.6 и Критерий 1 на ТФО, който при мерки 28 и 61 е довел до двукратно приключване без одобрени проекти. Предлагаме: преди окончателното обявяване УО да публикува аналитичен документ за рисковете при BG16FFPR002-3.019 — по примера на	с обхвата на мерките от НРПД, вкл. и прогнозните разходи за изпълнение на дейностите по мерки. Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. няма практика и нормативно задължение за разработване и публикуване на анализи във връзка с подготовката на документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ за процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ преди тяхното обявяване. Прогноза за броя на кандидатите по дадена процедура чрез подбор на проекти не може да бъде извършена, тъй като кандидатстването на даден субект е видно едва когато в системата ИСУН бъдат подадени проектни предложения. Наличието на писмени предложения и възражения по проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ по дадена процедура също не може да бъде използвано като прогноза за броя на проектните предложения. В изпълнение на чл. 26, ал. 4 от ЗУСЕФСУ, Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. публикува в ИСУН проектите на условия за кандидатстване и условия за изпълнение по процедурата. Информацията относно публикуваните в ИСУН проекти на документи се публикува и на интернет страницата на съответната програма и/или в Единния информационен портал. Това дава възможност потенциалните кандидати да бъдат запознати на възможно най-ранен етап със съдържанието на документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ и да изпращат писмени предложения и възражения по тях. Друга предпоставка, която осигурява потенциал за кандидатстване, е определянето на широк кръг от допустими кандидати. Включените в проекта на условия за кандидатстване по процедурата основни допустими дейности съответстват на посочените в НРПД, а те са определени като подходящи за подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от екипа от експерти, разработили стратегическия документ по чл. 8 от Директивата за
--	--	--	---

			анализа на м. 36. Документът да включва реалистична прогноза за броя на предложенията, сравнение на параметрите с реализирани LIFE и ОПОС 2014–2020 г. проекти и предвиждания за индикатори И.Р.1 и И.Р.4. С уважение, Й. Съливан	местообитанията. В тази връзка, не е целесъобразно сравняване на параметри с проекти по програма LIFE. В допълнение, по процедурата се осигурява финансиране на набирането на актуална информация за ситуацията на терен, с цел определяне на параметрите на проектите. В рамките на проект „Управление на Националната рамка за приоритетни действия за „Натура 2000“ с бенефициент дирекция „Национална служба за защита на природата“ ще се извърши междинна оценка на ефективността на мерките от НРПД, с което ще бъде анализирано и текущото изпълнение на документа.
--	--	--	---	---

8.6.2026 г.

X

Росица Карамфилова-Благова
Министър на околната среда и водите и Ръ...
Signed by: ROSITSA ATANASOVA KARAMFILOVA-BLAGOVA